

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 13 Μάρτη 1921

ΑΡΙΘ. 727 (ΦΥΛ. ΙΙ)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΠΑΡΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Πολεμικές εικόνες : Πατέρας.

ΨΥΧΑΡΗΣ: «Τὰ δύο τριαντάφυλλα τοῦ Χάρου» (συνέχεια).

ΑΘ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ: Στροφές.

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.

Α. ΠΑΛΛΗΣ: Μπρουνσός (συνέχεια).

ΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΣ: Ἔρμω τὸ σπιτάκι, Ἀνατολίτικο.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ: Ἡ «Συνταγματική Καθαρεύουσα».

ΚΛΕΒΡ. ΠΑΛΛΗΜΟΥ: Φεμινισμός καὶ Ἐκπαίδευση.

ΝΙΚΟΣ ΒΕΡΓΩΤΗΣ: Ἡ συναυλία νέων ἔργων τοῦ Δ. Λαυράγκα.

ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΔΑ: Ἡ Νεοελληνική φιλολογία. — Ἑνὴ φιλολογία. — Κοινὴ Γνώμη.

— Βαρβαροπάζαρο. — Ἑλληνικά Περιοδικά. —

Ἑνὴ Περιοδικά. — Χωρὶς γραμματόσημο. — Φοιτητ. Συντροφιά. — Στὸς λογογράφους μας.

ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΠΑΤΕΡΑΣ

Τοῦχε γράφει πὼς δὲν μποροῦσε. Τονὲ σακατέθε ἢ θέρη. Τὸ μικρόβιο ποῦχαμε πάρει ἀπὸ τὰ ἔλη τῆς Μπουτικώνας, ξεθύμαινε τώρα καὶ μὴ λάβα πυρωμένη, θερμὴ, καταλοῦσε, σύντριβε τὸν ἀδυνατιομένο ἀπὸνα χρόνο ἐπιστρατεία στρατό.

Βρισκόμαστε στὸ Καγιαλί, μπροστὰ στὸ Δέλιτα τοῦ Στρουμώνα. Ἡ ἐπίθεση εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ τὴ Δοϊράνη καὶ μεῖς περιμέναμε, ἀμυντικοί. Τὸ μικρόβιο τῆς θέρης ἀπλώνονταν ἄνω, κ' ἡ θανάσιμη ἀρρώστεια, ἡ κίτρινη, προχωροῦσε. Ἀμυντικοὶ εμεῖς, ἐπιθετικὴ ἐκείνη! Καὶ σ' ἔλα τὸ Σώματα, σ' ἔλα τὸν μηχανισμό. Στὰ χαρακώματα κάτω, ψηλά στὰ Πυροβολεία. Τὸ Μηχανικό, τὸ Πεζικό, τὸ Πυροβολικό μὲ πυρετούς. Κίτρινες φρυογνωμίες, ἀδυνατιομένα κορμιά, στρατιῶτες θερμομασμένοι. Τὴ νύχτα ἔκοβε τὸ Μηχανικό σὸν κάμπο μὲ τρεμάμενα χέρια. Τὴν ἀγὴ προχωροῦσε τὸ Πεζικό μὲ σακατεμένη ὁρμή. Κι ὁ ἥλιος κανερός, ἄγριος, πυρωμένος, δυνάμωνε τὴν ἀρρώστεια κ' οἱ ζωογόνες ἀχτίδες του δὲ σήγανε τὸ κακό!

Στὸ ἀμπρὶ τὸ δικό μας, ἡ κίτρινη ἀρρώστεια, ἔπαιζε τ' ἀσκημότερο παιγνίδι. Πότε τὸ σύντροφό μου καὶ πότε μένα. Κ' ἡ τροφὴ ἄδλια, μολεμένη κι ὄχι γι' ἀρρωστημένα κορμιά. Κρέατα σάπια, κατεψυγμένα, θρωμερά, καὶ τὸ θράδι ῥόδη, νεροῦλη καὶ γεμάτη χαλίγια. Ἄ! ἡ τελευταία! Φρίκη καὶ νὰ τὴ δοκιμάσεις ἀκόμη. Ἄπ' τὰ σακκιά τῶν μουλαριῶν τὴν παίρνανε καὶ τὴ ρήγγανε στὸ καζάνι γιὰ Συσσίτιο. Μ' ἔλα τὴ θέρη τρώγαμε κι ἀπ' τὰ δύο. Κατὶνὰ δίπλα δὲν εἶχε. Βρισκόμαστε ἀγνάνια στὸ Ροῦπελ καὶ σιγὰ προχωροῦσανε κάτω τὰ Πεζικά. Θὰ κρινότανε τὸ Βαλκανικό μέτωπο κείνες τὲς μέρες.

Ἔτσι, ἀρρωστοὶ, σακατεμένοι, ἄλλιοι, πότε ἀνεθαίναμε στὸ Ἐπιτελεῖο νὰ γράφουμε τὴ Διαταγὴ καὶ νὰ διώξουμε τὰ ἔργαφα, καὶ πότε μὲς στὸ ἀμπρὶ μας, — σὸν ὀρθάνοιχο τάφο μας καλύτερα, — βογγοῦσαμε ἀπ' τὴ θέρη κι ἀδειάζαμε στὰ ξεραμένα λαρόγγια μας δλόκληρα παγούρια νερό.

— Θὰ πεθάνουμε, μούλεγε πολλὲς φορὲς σὴν ἔξαρτὴ του ὁ φίλος μου. Καίγονται, σὲνῶν, μουρμούριζε. Νερό! Νερό....

Κ' ἐγὼ ἀπὸ ἐλασθὰ μὲ τὴν ἀρρωστημένη φαντα-

σία μου χίλιες εἰκόνες τρομαχτικὲς καὶ χίλια δρόματα μοῦ βασανίζανε τὸ λογισμό.

— Θὰ γράφω τοῦ πατέρα νάρθει, μούπε κάποιο θράδι μαριασμένο στὰ γύρω. Θὰ γ τοῦ γράφω. Δὲν μπορῶ πιά!

Καὶ σηκώθηκε λίγο στὸ χωματένιο σκληρὸ κρεβάτι του. Τὸ Βαρὸ βογγοῦσε δίπλα. Ὁ Σελιμᾶς ἐρηχνε. Κ' οἱ θρόνοι τῶν κανονιῶν τρυπούσανε τ' ἀυτιά μας, πὸν βουτίζανε ἀπ' τὸ κινίνο.

Τὸ γράμμα λιγόλογο καὶ γεμάτο τρυφερότητα. Μοῦ τὸ διάβασε κλαίγοντας. Καὶ μούπε:

— Θὰ μὲ προφτάσει ἄραγε! Θὰ σὲ θρεῖ τουλάχιστο ἐσένα στὴ ζωὴ, καημένε μου φίλε;

Τονὲ παρηγόρησα:

— Κουράγιο, Παναγιώτη! Τάροηδες κιάλας τ' ἄρματα; Κουράγιο νὰ πάρουμε τὸ Ροῦπελ!

Μ' ἀπάντησε μ' ἕνα σβουμένο χαμόγελο, εἰρωνικό. Τῆνωθε καὶ ἴδνωθα πὼς ἂν κρατοῦσε τὸ κακό, θὰ μᾶς ἔστειλε σίγουρα. Λίγο τὸ ψωμί μας. Τὰ γόνατα τρέμανε, τὰ μάτια θαμπώνανε, ἡ ὄραση ἔσβυνε λίγο - λίγο. Θέρημ κακιά, μολεμένη, μᾶς ἔτραγε τὸ κορμί. Κακοήθης ἐλονοσία, λέγανε οἱ γιατροί. Καὶ τὸ ὄρενὰ χειρουργεῖα γεμίζανε, ὄχι ἀπὸ τραυματίες, ἀλλ' ἀπὸ θερμομασμένους στρατιῶτες, πὸν ἄλλοι δὲν ξαναβλέπανε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, κι ἄλλοι μένανε σακατεμένοι σ' ἔλα τὸς τὴ ζωὴ. Ἡ θέρη σάλευε τὸ μυαλό, καὶ τὸ κόκκινο γέλιο, τὸ σπαραχτικό γέλιο τοῦ τρελλοῦ, χάραζε στὰ ξεραμένα σὰ φλοῦδα δέντρον, χελία!

Στὲς πρώτες μέρες τοῦ Σεπτέμβρη πήραμε τηλεγράφημα ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη. «Θάρθει ὁ Στρατηγός», διαδόθηκε στὴ Μοῖρα. «Θάρθει ὁ Πατέρας», εἶπαμε κ' οἱ δύο μας. Καὶ νιώσαμε μίαν ἀνακούφιση στὴν τρυαντισμένη ψυχὴ μας καὶ μὴ ἐλπίδα χάραζε σὶ ἀρρωστοῦρικά πρόσωπά μας.

Ὁ πατέρας τοῦ συντρόφου μου εἶτανε ὑποστράτηγος. Ὅχι σὲ πολεμικὸ σχηματισμὸ, μὰ πέρα στὴν Παλιὰ Ἑλλάδα. Ἐγὼ τὸν εἶχα μόνο ἀκουστά. Τονὲ γνώρισα ἄνω καλὰ ἐδῶ πάνω ἀπ' τὰ γράμματα ποῦστελενε στὸ παιδί του, τὸ σύντροφό μου, — γράμματα γεμάτα στοργὴ καὶ τρυφερότητα καὶ μὲ συμβουλὲς πατρικὲς νὰ προσέχει τὴ ζωὴ του, νὰ μὴν ἐπιβτα-